

CÂTEVA JURNALE DE ȘTIINȚE SOCIALE DIN AFARA BUCUREȘTIULUI. O TRECERE ÎN REVISTĂ

BOGDAN VOICU

În lunile din urmă, culminând cu conferința ARS de la Cluj, am avut prilejul să (re)intru în contact cu câteva reviste românești din domeniul științelor sociale, toate având numere apărute recent. Departate de a acoperi exhaustiv plaja de jurnale de acest tip din România, materialul de față își propune să semnaleze existența câtorva publicații apărute în afara Bucureștiului, mai puțin cunoscute, cel puțin în rândul sociologilor din capitală. Fiecare dintre aceste reviste include și studii de interes pentru domeniul calității vieții și al politicilor sociale.

„**Caiete Sociologice. Revistă a Institutului Social Român**”, îngrijită la Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, are mai degrabă o orientare națională decât locală sau regională. Mărturie stau atât componența Colegiului director și a Colegiului de redacție, cât și autorii care semnează articolele din numărul 2/2004, cel la care am avut acces. Vocația revistei este una generalistă, evitându-se concentrarea pe un domeniu sau opțiuni paradigmatică și metodologice stricte. Materialele merg astfel, de la prezentări conceptuale și eseuri, până la cercetări aplicate (unele marcate de empirism), atât calitative cât și cantitative. Unul dintre lucrurile ce distinge revista în peisajul publicațiilor pe care le prezint aici este deschiderea ei către lumea academică internațională, prin publicarea de articole nu doar în limba română, ci și în engleză sau franceză. Mai mult, textele în limbi străine tind să fie preponderente. La polul opus, un minus important îl constituie absența paginii de Internet, neanunțată nicăieri în paginile revistei.

Tot o vocație generalistă o are și „**Revista de Sociologie**” editată la Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu. Revista este abia la debut: numărul 1/2004 este primul apărut (în luna martie), iar un al doilea număr este în pregătire, după cum ne-au informat editorii. Îngrijită de colegii din catedra de sociologie-etnologie de la Sibiu și plasată sub auspiciile ARS, revista propune, în principal, lucrări ale sociologilor din zona Ardealului.

„**Annales Universitatis Apulensis. Sociologie**” este deja o publicație cu ceva tradiție. Intenția editorilor, membri ai Catedrei de sociologie de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia, este de a realiza o publicație cu periodicitate anuală. Am primit, astfel, la redacție numerele pe 2003, 2002 și volumul comun 1990–2001. Articolele prezente în revistă provin predominant de la sociologi din Transilvania, de la Alba Iulia, Cluj, Brașov, Sibiu și Petroșani, ca și de la Craiova. Revista este, de asemenea, una generalistă, materialele teoretice și dezvoltările

conceptuale fiind prezente alături de studii empirice, bazate pe utilizarea unor metode calitative sau cantitative, venite din diferite ramuri ale științelor sociale.

Un loc aparte în această serie de prezentări succinte îl ocupă „**Revista de Cercetare și Intervenție Socială**”, de la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din Iași. Ajunsă deja la volumul 4 (2004), revista se distinge prin definirea mai strictă a domeniului de interes, ce e drept, unul în continuare deosebit de larg: asistența socială, abordată mai ales prin prisma intervenției sociale. Se adaugă stilul mai apropiat de publicațiile care urmăresc popularizarea științei: articole foarte scurte, adesea nefundamentate teoretic, axate pe prezentare de date, de practici de intervenție sau pe propunerea unor modele de politici. Autorii sunt, în general, ieșeni sau din zona Moldovei, adăugându-se, ca și cazul „Caietelor Sociologice...” prezentate anterior, două traduceri din autori străini. În fine, să notăm și prezența pe Internet, *site*-ul revistei (în fapt, un portal mai larg: www.asistentasociala.ro) găzduind textele complete ale articolelor și fiind accesibil în mod gratuit oricărui utilizator, în ciuda unei structuri mai alambicate.

„**Europolis**”, revistă îngrijită la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (Facultatea de Științe Politice și Administrative, Centrul Academic de Cercetări Sociale) este o publicație electronică a cărei apariție am remarcat-o spre finele anului 2003 (www.polito.ubbcluj.ro/europolis/europolis_index.htm). Intenția editorilor este de a realiza o revistă de teorie și analiză politică, axată în principal pe analize explicative fundamentate empiric, acceptând însă și materiale de dezvoltare teoretică sau descriptive. O parte dintre materiale sunt relevante ca tematică și pentru sociologie, în general (votul, restructurarea agriculturii, corupția sunt câteva dintre temele în cauză), ceea ce m-a determinat să semnalez publicația. Fiind o revistă electronică, periodicitatea este mai greu de determinat, însă am sesizat că în ultimele luni nu au fost realizate actualizări ale paginii de Internet.

Câteva concluzii se impun la finele acestei scurte treceri în revistă:

– întâi de toate, voi remarca aspectul extrem de pozitiv legat de simpla existență a acestor publicații. Ele reprezintă semnul unei preocupări constante a sociologilor români de a scrie, de a analiza societatea și socialul și mai ales, de a face acest lucru la standardele academice;

– în al doilea rând, aș remarca eterogenitatea materialelor. Toate jurnalele au o vocație generalistă, chiar și atunci când își delimitează ceva mai strâns domeniul de interes. Acesta este, probabil, și un semn al lipsei unui număr suficient de mare de autori care să scrie suficient de multe articole din care să fie realizată selecția. Nu apar astfel orientări clare, implicite sau explicite, spre domenii restrânse ale științelor sociale, spre anumite metode sau paradigme etc. Se adaugă lipsa de concentrare tematică, cel puțin pentru fiecare număr în parte. Avantajul este evident asigurarea unui portofoliu de materiale mai larg. Riscul major este lipsa de comunicare (așa cum remarca profesorul Ioan Drăgan, la Conferința ARS din 1997, comunitatea sociologică din România este una extrem de restrânsă și nu produce polemici, în sensul academic al termenului);

– în al treilea rând, dar și ca o consecință a remarcii anterioare, aș nota eterogenitatea calitativă a articolelor: de la lucrări științifice remarcabile, la materiale de nivelul referatelor din anul I de facultate;

– un alt aspect este legat de tirajele relativ reduse, limitate de posibilitățile financiare și care contribuie la slaba circulație a publicațiilor în cauză. Prezența pe Internet ar putea ajuta la surmontarea acestui obstacol, însă cu excepția publicației exclusiv electronice de la Cluj (Europolis) și a Revistei de Cercetare și Intervenție Socială de la Iași (cu amendamentul modului alambicat și chiar pueril în care se realizează, în acest caz, accesul la articole), acesta rămâne doar un deziderat. Experiența pozitivă a altor reviste (Sociologie Românească, Calitatea Vieții, Revista de Asistență Socială) care își difuzează gratuit articolele în format electronic ar putea fi extinsă, în vederea unei circulații mai bune a materialului, lărgirii publicului potențial, facilității comunicării și *feed-back*-ului (acesta vine, adesea, extrem de rapid, după publicarea electronică!), ca și a creării de posibilități de a comunica mai repede și mai bine cu sociologi aflați în afara granițelor României, fie ei români sau străini;

– în fine, voi nota și limitarea la spațiul românesc, autoimpusă prin publicarea exclusiv în limba română (exceptând Caietele Sociologice de la Iași). Publicul este astfel foarte puțin numeros, amintind de remarca profesorului Septimiu Chelcea la conferința ARS din Cluj, în mai 2004, care prin comparația cu aflulul de participanți prezenți la o conferință ce reunea, la București, specialiști din un alt domeniu (chirurgi – mai mulți și mai bine plătiți), nota dimensiunea redusă a comunității sociologilor din România.

Voi încheia prin a spune că, dincolo de orice, prezența acestor jurnale este benefică. Ea marchează tendința de dezvoltare și profesionalizare a micii comunități a sociologilor din România. În ansamblu, calitatea materialelor este notabilă, iar potențialul de creștere pare a fi încă mare. Salut încă o dată munca (migăloasă și consumatoare de timp) a echipelor redacționale și îmi anunț intenția de a reveni în curând cu semnalarea altor reviste din spațiul românesc al științelor sociale.